

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52009XC0819%2803%29>

2. Звіт про фінансову стабільність: НБУ. – червень 2016. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=32241744>
3. Сирота В. Держбанки: токсична поклажа чорних ящиків [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://dt.ua/finances/derzhbanki-toksichna-poklazha-chornih-yaschikiv-_html/
4. Стрес-тест НБУ: банкам потрібно додатково від 35 до 74 мільярдів гривень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.unian.ua/economics/finance/10747941-stres-test-nbu-bankam-potribno-dodatkovovo-vid-35-do-74-milyardiv-griven.html>

Ключові слова: підгалузь господарського права, право неспроможності банків, правова природа сукупності норм права, ліквідація банків, ре капіталізація, право банкрутства, державна допомога, інвестори.

Ключевые слова: подотрасль хозяйственного права, право несостоятельности банков, ликвидация банков, правовая природа совокупности норм права, рекапитализация, право банкротства, государственная помощь, инвесторы.

Key words: sub-branch of economic law, the law of insolvency of banks, liquidation of banks, the legal nature of rules of law, recapitalization, insolvency of banks, rescue of banks, state aid, investors.

РОМАНАДЗЕ ЛУЇЗА ДЖУМБЕРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент*

ОНЛАЙН МЕДІАЦІЯ МІЖ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ: ДОДАТКОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ СТОРІН ТА МЕДІАТОРА

В 2020 році країни світу стикнулися з величезним викликом – пандемією, пов'язаною із поширенням коронавірусу COVID-19. В Україні, як і більшості країн світу, було введено суворий карантинний режим для стримування темпів поширення вірусу та його швидкого подолання. Зокрема, введено обмеження щодо відвідування закладів освіти, проведення масових заходів, перебування в громадських місцях, руху громадського транспорту тощо. Безумовно, така ситуація не могла не позначитися на роботі судів, які також вживають заходи, що мають на меті забезпечити відвідувачів судів, суддів та працівників апаратів судів від поширення вірусу. Збільшення кількості спорів між суб'єктами господарювання через неналежне виконання зобов'язань та певні обмеження в доступі громадян в суди внаслідок оголошення карантину, обумовлюють збільшення попиту на використання позасудових онлайн способів врегулювання конфліктів. Так, все більшої популярності серед суб'єктів господарювання набуває онлайн медіація, яку може бути успішно проведено і в умовах карантину.

Медіація – це позасудова процедура врегулювання спору шляхом структурованих переговорів за участю одного або декількох незалежних та нейтральних посередників (медіаторів).

Основними перевагами медіації для бізнесу є економічність такого способу розв'язання спору, швидкість, конфіденційність, можливість збереження партнерських стосунків тощо. Світовим досвідом доведено високу ефективність медіації при врегулюванні спорів між суб'єктами господарювання. Коло питань з приводу яких суб'єкти господарювання можуть звернутися до процедури медіації майже не обмежене. Медіація сприяє налагодженню діалогу між сторонами спору. Порозуміння досягається шляхом організації медіатором переговорного процесу між сторонами спору та пошуку прийняттого для них варіанту його врегулювання.

Слід зауважити, що до недавнього часу проведення онлайн медіацій не було характерним для України. Однак, враховуючи специфіку ситуації, пов'язаної з пандемією, медіатори стрімко розпочали опановувати новий для себе досвід проведення онлайн зустрічей зі сторонами конфлікту. В цьому зв'язку величезну підтримку було надано медіаторами з США та Австралії, які мають багаторічний досвід проведення «дистанційних» медіацій (телефоном або онлайн) та щедро діляться ним з українськими колегами.

Будь-яка дистанційна медіація – це додатковий виклик та відповідальність для медіатора та сторін медіації.

Розберемося детальніше на прикладі онлайн медіації.

По-перше, для проведення такої медіації окрім медіабельності справи та наміру сторін врегулювати спір шляхом медіації, має бути наявна технічна спроможність учасників брати участь в зустрічах через мережу Інтернет – наявність комп'ютеру, смартфона чи іншого гаджету, Інтернету достатньої швидкості для якісного зв'язку та мінімальних знань для завантаження необхідної програми та під'єднання до онлайн зустрічей.

По-друге, на медіатора покладається додаткове навантаження та відповідальність. Медіатору, зокрема, потрібно:

- проговорити зі сторонами більше аспектів, пов'язаних із специфікою онлайн медіації;
- вирішити більше організаційних питань (оцінка реалістичності онлайн медіації, визначення зручної для сторін платформи для онлайн зустрічей, технічна підтримка сторін з завантаження та користування онлайн платформою (у разі необхідності), організація візуалізації тощо);
- провести попередні технічні зустрічі зі сторонами для тестування якості зв'язку;
- тримати в фокусі уваги більше питань (зокрема, щодо забезпечення технічного та психологічного комфорту сторін медіації).

По-третє, запорукою успішності медіації є наявність довіри у сторін – довіри до процедури, довіри сторін одна до одної та довіри до медіатора. В онлайн медіації питання встановлення довіри потребує особливої уваги медіатора та додаткового часу. Медіація є добровільною процеду-

рою і жодна особа не може бути примушеною до участі в медіації. Лише наявність довіри може обумовити згоду сторони на участь в медіації.

Безумовним викликом для сторін та медіатора також є необхідність утримання уваги. Досить важко без відволікань фактично «спілкуватися з екраном». Крім того, існує багато факторів, що можуть періодично відволікати учасників від процедури медіації (телефонний дзвінок, повідомлення, соціальні мережі, інша людина чи дитина, які перебувають поряд, домашня тварина тощо).

Також окремої уваги в онлайн медіації потребує питання збереження конфіденційності. Медіатор (так само, як і сторони) не можуть бути впевненими в тому, що поряд зі сторонами не перебувають особи, які не є учасниками медіації. Неможливо пересвідчитися в тому, що учасниками не здійснюються звуко- чи відеозапис або трансляція онлайн зустрічей. Питання вирішується акцентуванням додаткової уваги сторін на важливості збереження конфіденційності, відкритим обговоренням ймовірних ризиків та наявністю довіри сторін одна до одної.

Ще одним викликом для медіатора є те, що він майже повністю позбавлений можливості слідкувати та реагувати на невербальну комунікацію сторін – через екран не видно рук, ніг, пози, жестів. Медіатор має уважно слідкувати за мімікою, голосом, рухами голови та плечей – адже це єдине, що постійно перебуває в полі його зору.

Як вбачається, перехід в формат онлайн медіацій є досить непростим, але цілком реальним. Визначальним в цьому сенсі є професіоналізм медіатора, ретельна підготовка до кожної зустрічі та усвідомлене входження сторін в процедуру. Варто пам'ятати і про переваги онлайн медіації, яка не має територіальних обмежень, економить час та кошти на дорогу, а також є дуже гнучкою.

Ключові слова: медіація, врегулювання спорів, онлайн врегулювання спорів, онлайн медіація, мирне врегулювання, альтернативні засоби врегулювання спорів, господарські спори.

Ключевые слова: медиация, урегулирование споров, онлайн урегулирование споров, онлайн медиация, мирное урегулирование, альтернативные способы урегулирования споров, хозяйственные споры.

Key words: mediation, dispute settlement, online dispute resolution, online mediation, peaceful settlement, alternative dispute resolution, commercial disputes.